

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

23 decembrie 2013

CSN nr. 562

**Raport
asupra proiectului de Lege
pentru modificarea și completarea
Legii cetățeniei Republicii Moldova
nr.1024-XIV din 2 iunie 2000
(nr.339 din 15.07.2013), lectura II.**

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, a examinat propunerile și obiecțiile înaintate de către deputații în Parlament, comisiile parlamentare permanente, Direcția Juridică a Secretariatului Parlamentului, precum și Aparatul Președintelui Republicii Moldova asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 2 iunie 2000, elaborat de către Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

Amendamentele parvenite cu decizia argumentată a Comisiei se conțin în sinteză, care este parte integrantă la prezentul raport.

Reieșind din cele expuse, Comisia solicită plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege în cauză în lectura a doua.

Alexandr STOIANOGLO,
Președinte al Comisiei

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor
la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea
Legii cetățeniei Republicii Moldova
nr.1024-XIV din 2 iunie 2000
(nr.339 din 15.07.2013), lectura II.

Nr. crt.	Textul părții constitutive al actului legislativ în vigoare, ce se propune spre modificare, completare sau abrogare	Textul părții constitutive al proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
1	2	3	4	5	6
1. Art. I.	... Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 – XIV din 02.06.2000 <i>Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova, ediție specială din 09.12.2005</i> <i>Monitorul Oficial al R. Moldova nr.98-101/709 din 10.08.2000 ...</i>	... „Art.I. – Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 2 iunie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:” ...	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	Pentru respectarea dispozițiilor stipulate la art. 41 alin.(4) al Legii nr.780/2001, referința la sursa publicării Legii cetățeniei Republicii Moldova trebuie redată astfel: „Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediția specială din 09 decembrie 2005”.	- Se acceptă.
2. Art. I. pct. 1.	... domiciliu legal și obișnuit – loc de trai permanent, legalizat, în Republica Moldova. ...	... „La articolul 1, noțiunea „domiciliu legal și obișnuit” se modifică și va avea următorul cuprins: „domiciliu legal și obișnuit – ședere legală a persoanei pe o perioadă nelimitată de timp în baza documentelor oficiale eliberate de autoritățile statului	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	La Art.I, pct. 1 din proiect, cu referire la definirea noțiunii de „domiciliu legal și obișnuit”, semnalăm că, legislația în vigoare operează cu termenul de „ședere provizorie” și „ședere permanentă”. Potrivit, art.44 al Legii privind regimul străinilor în Republica Moldova nr.200 din 16	- Se acceptă. Cuvântul „nelimitat” din noțiunea „domiciliul legal și obișnuit” va fi substituit prin cuvântul „nedeterminat”.

		de primire” ...		<p>iulie 2010, „dreptul de ședere permanentă se acordă pe o perioadă nedeterminată străinului titular al dreptului de ședere provizorie”.</p> <p>În acest context, considerăm necesar de a reformula explicarea noțiunii de „domiciliu legal și obișnuit” prin prisma necesității precizării și utilizării unei terminologii uniforme, cerință stabilită la art.19 al Legii nr.780-2001.</p>	
<p>3.</p> <p>Art. 17 alin. (1)</p>	<p>... Articolul 17. Condițiile naturalizării</p> <p>(1) Cetățenia Republicii Moldova se poate acorda la cerere persoanei care a împlinit vârsta de 18 ani și care: ...</p>	<p>... „Articolul 17. Condițiile naturalizării</p> <p>(1) Cetățenia Republicii Moldova se poate acorda la cerere străinului cu domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, care:” ...</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p> <p>Aparatul Președintelui Republicii Moldova</p>	<p>La Pct.2, art.17, alin.(1), partea introductivă, propunem a fi revăzută pentru corectarea unor inadvertențe, fapt care ar putea afecta aplicabilitatea practică a normei. În redacția propusă, cetățenia Republicii Moldova se poate acorda la cerere străinului <u>cu domiciliu legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova</u> care, în cazul solicitanților de azil au o ședere legală și continuă timp de 8 ani pe teritoriul Republicii Moldova. Prin noțiunea de domiciliu legal și obișnuit, în formă propusă, se subînțelege o ședere legală pe o perioadă nelimitată de timp.</p> <p>În acest sens, atenționăm că, protecția umanitară, în temeiul art.19 al Legii privind azilul în Republica Moldova nr.270 din</p>	<p>- Se acceptă. Din proiect se exclus cuvintele „și protecție umanitară”.</p>

				18.12.2008 <u>se acordă pe o perioadă de un an</u> , perioadă care poate fi prelungită în cazul îndeplinirii în continuare a condițiilor prevăzute de legislația în vigoare. Apreciem că această incidență creează o incertitudine asupra condițiilor de dobândire a cetățeniei solicitanților de protecție umanitară, care nu este în favoarea acestuia, ci dimpotrivă îi creează un dezavantaj.	
4. Art. 17 alin. (1) lit. a)	... (1) Cetățenia Republicii Moldova se poate acorda la cerere persoanei care a împlinit vârsta de 18 ani și care: a) deși nu s-a născut pe acest teritoriu, domiciliază legal și obișnuit aici cel puțin în ultimii 10 ani, ...	... „(1) Cetățenia Republicii Moldova se poate acorda la cerere străinului cu domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, care: a) are ședere legală și continuă pe teritoriul Republicii Moldova în ultimii 10 ani.” ...	Deputat Andrian CANDU	Consider că termenul de 10 ani de naturalizare, stipulat la lit.a) alin.(1) art.17 este unul prea mare comparativ chiar și cu unele state europene. Propun micșorarea acestui termen.	- Nu se acceptă. Termenul respectiv este preluat din Convenția europeană despre cetățenie din 1997 la care Republica Moldova este parte.
5. Art. 17 alin. (1) lit. f)	... e) cunoaște limba de stat în măsură suficientă pentru a se integra în viața socială; și ...	... „f) cunoaște limba de stat în măsură suficientă pentru a se integra în viața socială; și” ...	Deputat Valeriu MUNTEANU	La lit.f) alin.(1) art.17 , propun substituirea sintagmei „limba de stat” cu sintagma „limba română”.	- Nu se acceptă, dat fiind că propunerea dată vine în discordanță cu prevederile art.13 din Constituția Republicii Moldova.
6. Art. 17	... e) cunoaște limba de stat în măsură suficientă pentru a se integra în viața socială; și ...	... „f) cunoaște limba de stat în măsură suficientă pentru a se integra în viața socială; și” ...	Deputat Valeriu SAHARNEANU	La lit.f) alin.(1) art.17 , propun expunerea acestei propoziții în redacția următoare: „trece testul pentru aprecierea cunoașterii	- Se acceptă parțial, dat fiind că redacția propusă vine în discordanță cu prevederile art.13 din Constituția Republicii

alin. (1) lit. f)				limbii române”.	Moldova. Totodată, propunem să expunem lit.f) în următoarea redacție: „f) susține testul pentru aprecierea cunoașterii limbii de stat”.
7. Art. 17 alin. (1) lit. h)	... g) pierde sau renunță la cetățenia unui alt stat, dacă o are, cu excepția cazurilor când pierderea sau renunțarea nu este posibilă sau nu poate fi rezonabil cerută. ...	... „h) pierde sau renunță la cetățenia altui stat, dacă o are, cu excepția cazurilor când pierderea sau renunțarea nu este posibilă, nu poate fi rezonabil cerută sau când Republica Moldova are încheiat cu acest stat acord asupra dublei cetățenii.” ...	Deputat Miron GAGAUZ Deputat Andrian CANDU Deputat Valeriu MUNTEANU	Norma de la lit.h) alin.(1) art.17 este coruptibilă și discriminatorie, contravine drepturilor omului, de aceea se propune a fi adusă în conformitate cu normele constituționale, sau exclusă din proiect.	- Nu se acceptă, pe motiv că norma respectivă este preluată de legea actuală și corespunde prevederilor Convenției europene despre cetățenie din 1997 la care Republica Moldova este parte. De asemenea, în conformitate cu rezultatele expertizei anticorupție norma respectivă nu a fost considerată coruptibilă.
8. Art. 17 alin. (3)	Lipsește	... „(3) Termenul de ședere legală și continuă pe teritoriul Republicii Moldova a străinului se calculează de la data autorizării de către autoritățile Republicii Moldova a șederii acestuia pe teritoriul său. Dovada șederii legale și continue se face cu documentele oficiale, eliberate de autoritățile competente ale Republicii Moldova, sau în baza informației din Registrul de stat al populației.” ...	Deputat Mihai GODEA Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	În conformitate cu prevederile alin.(3) al art.17 din proiect, termenul de ședere legală și continuă pe teritoriul Republicii Moldova se calculează de la data autorizării de către autoritățile Republicii Moldova a șederii străinului pe teritoriul său. Pentru a exclude orice echivoc fapt ce va crea dificultăți la momentul implementării și implicit va conduce la încălcarea prevederilor art.23 din Constituție în temeiul căruia este asigurat dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, propunem autorului proiectului de	- Se acceptă. Alin. (3) din art. 17 după prima propoziție va fi completat cu o propoziție nouă care va avea următorul cuprins: „Data autorizării șederii se consideră data eliberării de către autoritățile competente a documentului care confirmă dreptul de ședere al străinului pe teritoriul Republicii Moldova”.

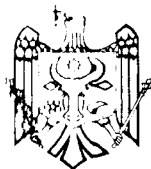
				a da semnificație termenului în cauză.	
9. Art. 28 lit.a) Art. 29 lit. a)	<p>... Articolul 28. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și organele lui:</p> <p>a) primesc de la persoanele cu domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prezentei legi, cereri privind dobândirea cetățeniei prin naturalizare și privind redobândirea cetățeniei Republicii Moldova, verifică documentele prezentate în vederea corespunderii acestora cerințelor prezentei legi. În cazul întrunirii tuturor condițiilor prevăzute de legislația în vigoare, ministerul și organele lui întocmesc un aviz argumentat și, împreună cu avizele Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate și cu cererea solicitantului, îl expediază Președintelui Republicii Moldova spre soluționare;</p> <p>...</p> <p>Articolul 29.</p>	<p>... „5. La articolul 28: litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„a) primesc de la persoanele cu domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prezentei legi, cereri privind dobândirea cetățeniei prin naturalizare și privind redobândirea cetățeniei Republicii Moldova, verifică documentele prezentate, adună date despre solicitant, întocmesc o notă informativă și, împreună cu avizele Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate și cu cererea solicitantului, le expediază Președintelui Republicii Moldova spre soluționare;” ...</p> <p>... „6. Articolul 29: la litera a), cuvintele „întocmesc un aviz argumentat și, împreună</p>	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	<p>În ceea ce privește competențele atribuite Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor în problema cetățeniei, notăm faptul că Curtea Constituțională, prin hotărârea sa a recunoscut drept neconstituțională abilitarea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu dreptul de a verifica documentele prezentate și întocmirea unui aviz argumentat, această abilitare fiind contrară prevederilor art.88 lit.c) din Constituție. În opinia Curții, formulată în paragraful 42 din hotărâre, numai Comisia pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic de pe lângă președintele Republicii Moldova, este în drept să verifice actele solicitantului prevăzute de lege și să prezinte propunerile respective Președintelui, căruia îi aparține dreptul decizional. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor poate fi abilitat prin lege organică cu funcții pur tehnice. Pentru aceste considerente, întru asigurarea clarității procedurii de soluționare a cererilor de dobândire a cetățeniei, sugerăm revizuirea normei propuse la lit.a) al art.28</p>	<p>- Nu se acceptă, dat fiind că Curtea Constituțională nu a constatat expresia respectivă neconstituțională. Expresia respectivă este necesară pentru ca informația inclusă în nota informativă prezentată de MTIC să fie amplă și veridică.</p>

	<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, reprezentanțele diplomatice și instituțiile consulare ale Republicii Moldova:</p> <p>a) primesc de la persoane cu domiciliu legal și obișnuit în străinătate, în condițiile prezentei legi, cereri privind cetățenia, adună date despre solicitant, întocmesc un aviz argumentat și, împreună cu avizul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, cu avizul Serviciului de Informații și Securitate și cu cererea solicitantului, îl expediază Președintelui Republicii Moldova spre soluționare;</p>	<p>cu avizul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor” se substituie cu cuvintele „verifică documentele prezentate și, împreună cu nota informativă a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor”;” ...</p>		<p>din proiect, în partea ce ține de „verificarea documentelor prevăzute”.</p> <p>Reiterăm această observație și pentru modificarea de la art.29 lit.a) din proiectul de lege.</p>	
<p>10.</p> <p>Art. 28 lit. b)</p>	<p>... b) examinează cereri privind dobândirea cetățenici prin recunoaștere, conform prevederilor art.12 alin.(2), și iau decizia de recunoaștere a cetățeniei sau de refuz. În cazul persoanelor care dețin cetățenia altui stat, decizia se ia în conformitate cu avizul argumentat al</p>	<p>Lipsește</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>De asemenea, considerăm necesară corelarea normelor prevăzute la art.28 lit.b) din legea supusă modificării, privind abilitarea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu examinarea cererilor privind dobândirea prin recunoaștere și luarea deciziei de recunoaștere a cetățeniei sau de refuz, cu Hotărârea Curții Constituționale nr.11 din 30</p>	<p>- Nu se acceptă, dat fiind că Curtea Constituțională nu a constatat neconstituționalitatea prevederilor art. 28 lit. b) din Legea cetățenie Republicii Moldova nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000. Aceasta este o formă simplificată de recunoaștere a cetățeniei Republicii Moldova, care este caracteristică și pentru alte state care succed din fosta URSS (Federația Rusă Ucraina.</p>

	Serviciului de Informații și Securitate; ...			octombrie 2012.	etc.) În statele menționate de asemenea cetățenia se acordă de către Președintele țării, cu excepția cazurilor de recunoaștere.
11. Art. 29 lit. c)	... Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, reprezentanțele diplomatice și instituțiile consulare ale Republicii Moldova: c) înaintează propuneri întemeiate privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova; ...	... „litera c) va avea următorul cuprins: „c) înaintează propuneri întemeiate Președintelui Republicii Moldova privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova persoanelor care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul ei;” ...	Deputat Igor CORMAN	La Art.I pct.6 din proiect cu privire la modificarea lit.c din art.29 , propun ca în final acesta să fie completat cu textul următor: „precum și persoanelor care domiciliază legal și obișnuit în străinătate”.	- Se acceptă excluderea din lit. d) art. 28 și din lit. c) art.29 a sintagmei „persoanelor care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul ei”.

Alexandr STOIANOGLO,
Președinte al Comisiei

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Bd. Ștefan cel Mare nr. 154, MD-2073, Chișinău

15 octombrie 2013

Nr. 22/10.10.2013

Stimate Domnule STOIANOGLO,

În vederea executării Hotărîrii Curții Constituționale nr.11 din 30 octombrie 2012, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea articolelor 17, 20, 22, 28, 29 și 40 din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 2 iunie 2000.

Prin Hotărîrea nr.525 din 11 iulie 2013, Guvernul a **aprobat** și a **prezentat** Parlamentului spre examinare proiectul respectiv de lege, iar Comisia securitate națională, apărare și ordine publică este comisia sesizată în fond (proiectul **nr.339 din 15 iulie 2013**).

Operînd modificarea art. 17 din Legea cetățeniei, autorul proiectului propune **facilitarea acordării cetățeniei** Republicii Moldova prin naturalizare și pentru beneficiarii de protecție umanitară.

Menționăm că, în prezent art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova prevede facilități la dobîndirea cetățeniei moldovenești doar pentru **apatrizii** și **refugiații** recunoscuți conform legii naționale și care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova nu mai puțin de 8 ani.

*De notat este că, la etapa de avizare a proiectului autorul, a propus ca, pe lângă apatrizii și refugiați, să beneficieze de această facilitare **numai** persoanele cărora li s-a acordat azil politic, propunere susținută de instituția prezidențială.*

Includerea beneficiarilor de protecție umanitară în categoria persoanelor care se vor bucura de dobîndirea cetățeniei moldovenești, în regim preferențial, a avut loc după avizare.

În opinia noastră, facilitarea dobîndirii cetățeniei Republicii Moldova pentru beneficiarii de protecție umanitară **nu este legal justificată**.

Reieșind din prevederile art. 19 al Legii nr.270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova, protecția umanitară este o formă de protecție **temporară** acordată, pe o perioadă de un an, străinului pe teritoriul Republicii Moldova și care nu îndeplinește condițiile pentru recunoașterea statutului de refugiat.

Este important de menționat că, la expirarea termenului de un an, conducătorul Direcției refugiați dispune, la solicitare, **inițierea procedurii de examinare a îndeplinirii în continuare** a condițiilor de acordare a protecției umanitare.

Concluzionăm că, protecția umanitară este o formă de protecție limitată în timp (un an), iar la expirarea acestui termen organul abilitat poate constata că străinul nu îndeplinește în continuare condițiile de acordare a protecției umanitare.

Astfel, dacă vom ține cont de completarea propusă, ne putem pomeni în situația cînd persoanei, beneficiară de protecție umanitară, i se va acorda cetățenia moldovenească și, concomitent, organul abilitat, constatînd neîndeplinirea condițiilor de acordare a protecției umanitare, îi va refuza acordarea formei respective de protecție.

Totodată, considerăm că, deși refugiații și beneficiarii de protecție umanitară se bucură de aceleași drepturi și obligații conferite de Legea nr.270, nu li se poate oferi dreptul de dobândire a cetățeniei moldovenești în regim preferențial. Caracterul provizoriu al formei respective de protecție implică în sine și un domiciliu temporar. Or, dobândirea cetățeniei prin naturalizare este condiționată de posedarea domiciliului **permanent**.

În același timp, sîntem de părerea că facilitarea dobîndirii cetățeniei Republicii Moldova pentru beneficiarii de protecție umanitară **este inoportună**, deoarece va duce, în mod inevitabil, **la sporirea fluxului** de solicitanți de protecție umanitară, **în special din țările cu risc sporit** (conflictele din ultima perioadă din Africa de Nord și Asia sînt un exemplu elocvent în acest sens).

Amintim că Republica Moldova a ratificat Convenția Europeană cu privire la cetățenie (Strasbourg, 6 noiembrie 1997) prin Hotărîrea Parlamentului nr. 621-XIV din 14 octombrie 1999.

Articolul 6 paragraful 4 litera g) din Convenție prevede: „Fiecare stat parte trebuie să faciliteze în dreptul său intern dobîndirea cetățeniei sale de către **apatrizii și refugiații recunoscuți** care domiciliază în mod legal și obișnuit pe teritoriul său”.

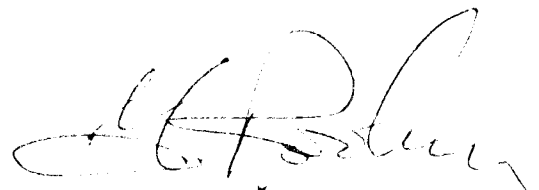
Raportul explicativ al Convenției menționate precizează că, [*Expresia „refugiați recunoscuți” care figurează la alin. g) include, dar într-un mod nelimitativ, refugiații recunoscuți în virtutea Convenției de la Geneva din 1951 cu privire la statutul refugiaților și a Protocolului său din 1967. Statele Părți sînt libere să includă în această categorie **alte tipuri de refugiați**.*]

Deci, raportul explicativ face referire la „alte tipuri de refugiați”, dar potrivit Legii privind azilul în Republica Moldova nr.270 din 18 decembrie 2008, protecția umanitară, alături de statutul de refugiat, protecția temporară și azilul politic sînt **forme de protecție distincte** care se acordă persoanei pe teritoriul Republicii Moldova.

Considerăm important de menționat și faptul că Republica Moldova se află în fruntea țărilor europene care, în regim preferențial, acordă cetățenie apatrizilor și refugiaților.

Luînd în considerare cele expuse, **propunem excluderea** din art. 17 alin. (1) lit. a) din proiectul de lege în cauză a **beneficiarilor de protecție umanitară** din categoria persoanelor care se bucură de dobîndirea cetățeniei în regim preferențial.

Cu stimă,

Ion PĂDURARU,
Secretar general

Domnului Alexandru STOIANOGLO,
Președintele Comisiei pentru securitate națională,
apărare și ordine publică a Parlamentului